

Les botigues més antigues

75 anys, o més, al servei dels poblenovins

(la part)

El nostre barri, com el de totes les viles i pobles del món, té una bona colla d'establiments amb una llarga història. Nosaltres, aquest any 2000, el darrer d'un segle, ens vam proposar de fer una relació dels més antics, i vam fixar una antigor mínima en els comerços que van ser fundats abans del 1925, o sia que aquest any fa 75 anys o més que existeixen. No en són massa, però n'hi ha. En són ben pocs aquells duts per descendents directes dels seus fundadors, i encara en són menys els que saben l'any exacte de la fundació del negoci. Sigui com sigui, aquí expossem la primera relació, que serà completada en un proper número d'*Icària*.

Encara que mai no arribi a morir del tot, el petit comerç està passant una greu crisi, promoguda, en bona part, per les grans superfícies comercials. Dia sí, dia no, veiem botigues que tiren la porta avall, unes per jubilació dels seus propietaris i altres per motius diversos, però el cas és que els locals buits no es lloguen. El fenomen és general. Així n'hem vist desaparèixer els darrers temps alguns com ara el garatge Vila Furró i la lleteria Alà, l'un davant de l'altre a la Rambla, i la botiga dels germans Casas Garcés, gallinaires de tota la vida del carrer de Ramon Turró. Tres negocis que haurien figurat en aquesta llista.

Ens hem servit de la *Guia de San Martín de Provensals de 1888*,¹ en la qual consten fabricants del poble i alguns comerciants –pocs, ja que no s'esmenta cap bar, botiga de comestibles o forn. L'únic que hem identificat com a tal que continuï tenint establiment obert és la ferreteria Coral. A part, en un requadre

especial, després de ressenyar els metges, hi ha un altre apartat dedicat als "Señores Farmacéuticos, con las señas de sus Boticas", en la qual ens trobem amb dues d'aquestes "boticas" que continuen obertes al públic i regentades per familiars directes. Són les farmàcia Baldomer Saforcada (ara Farré Saforcada) i la farmàcia F. Mont Almirall (ara Almirall).

De l'anàlisi d'aquesta guia i de la informació recollida fins al moment present es desprèn que el comerç més antic del barri és l'esmentada ferreteria Coral.

A tots els hem fet les mateixes preguntes, i els hem consignat per ordre alfabètic i agrupat per tipus de comerç. Si hi ha dubtes en l'any exacte que es va obrir obertura s'hi posa un signe d'interrogació. Comencem, doncs, pels...

Bars i restaurants

Restaurant Bayó

C. de Pere IV, 341

Any de fundació: 1923. Sempre s'ha dit així.

Fundador: Pere Bayó Albiñana. Propietaris actuals: Josepa Fuentes Bayó, néta del fundador

Curiositats: durant els primer dies de la Guerra Civil, al juliol de 1936, Bayó va amagar el rector de la parròquia del Sagrat Cor, situada davant del bar. Al carrer hi havien tingut, com molts altres bars del barri, abeurador per als cavalls.

Bar Catalunya

C. de Pere IV, 120 i

C. de la Ciutat de Granada, 83

Any de fundació: 1920 (?). Sempre s'ha dit així.

Fundador: s'ignora qui el va fundar. Es recorden alguns dels anteriors propietaris, com ara els germans Ballesteros, Joan Pla i Josep Vilarasau. Propietaris actuals: des de l'any 1956, la família Soler, pares i germans de l'antic rector de Santa Maria del Taulat, Joan Soler

Curiositats: el nom li ve del carrer de Catalunya, ara Ciutat de Granada. El va conservar durant l'època franquista, això sí, amb ena palatal (ñ). En aquest bar, durant els anys vint, es reunien parroquians que, al cap d'un quant temps, participaren en la creació del partit Esquerra Republicana de Catalunya. Un d'ells era Roc Boronat, veí i client del bar (vegeu en aquest mateix número el perfil biogràfic d'aquest personatge fill del barri). També disposava d'abeurador per als cavalls.

Restaurant García

C. Pujades, 133

Any de fundació: 1924. Altres noms: bar Nebot

Fundador: un tal Nebot. Es recorden altres propietaris: Peña i Blas. Propietaris actuals: des del 1970, Teresa i Manuel García

Curiositats: també tenia abeurador per als cavalls. Entre els clients hi havia Jaume Pastellé, del popular programa de TV3 *Bona cuina*.

La Pubilla del Taulat, 1886

A la porta de la Pubilla del Taulat, a principis del segle XX

Restaurant Hermanos Gómez

C. de Pere IV, 462

Any de fundació: abans de 1897. Altres noms: Els Pagesos, El Mercadillo
Fundadors: Cooperativa de Pagesos.
Propietaris actuals: des del 1992, els germans Gómez.

Curiositats: va ser la seu dels pagesos del sector. Encara a la façana hi consta el rètol del règim franquista: *C.N.S. Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos, San Martín de Provensals, Barcelona*. Davant mateix tenien la parada dels tramvies de via estreta, el 70 i el 71, que anaven a Sant Adrià i Badalona, i el clàssic abeurador. El local havia tingut sala de teatre i casino de joc. Després es va instal·lar un petit mercat. Durant la processó anual del Corpus, s'alçava un altar davant del qual s'aturava la comitiva.

Restaurant La Floresta

C. de Marià Aguiló, 54
i C. de Pujades, 187

Any de fundació: entre 1900 i 1910.
Altres noms: bar Ciscu

Fundador: Francesc Mèlich. Propietaris actuals: des de l'any 1965, Engràcia Bagan i Marcos Guillamón

Curiositats: s'explica que a la mort del primer propietari hi va haver una manifestació de dol mai no coneguda al barri. Al carrer de Pujades també tenien l'abeurador per als cavalls, aquí encara amb més motiu, ja que era com un centre d'ordinaris.

Restaurant La Mar Bella

Rambla del Poblenou, 15
i C. del Taulat, 81

Any de fundació: entre 1910 i 1920.
Altres noms: L'Infern, La Peña
Fundadors: Facundo i Lola. Propietaris actuals: des del 1979, Santiago i V. Álvarez

Curiositats: els que són recordats pel nom de pila, però no pels cognoms, són els primers propietaris del bar La Peña, que no van deixar descendència. A causa del seu aspecte físic, eren comparats amb els personatges d'Angelina i Cristobalito del *TBO*. A ella també li deien afectuosament "la lleona". El nom de "peña" prové de l'associació Peña Nuestra Casas-Sala que, per motius polítics, el 1939 va donar pas al

club de futbol Unión Deportiva Pueblo Nuevo. Es deia que a les nits hi havia joc prohibit. Abans d'obrir la Rambla fins a mar, els corresponia el número 1.

La Pubilla del Taulat

C. de Marià Aguiló, 131
i C. de l'Amistat, 12

Any de fundació: 1886. Sempre s'ha dit així.

Fundadors: família Serradell. Propietaris actuals: Pepita Pascual i Jesús López
Curiositats: el negoci inicial era només el de taverna i distribució de begudes a

El bar La Peña als anys vint

l'engròs, així com de gel per a les nevenes, que es repartia pels carrers, primer en tartana i després en camionetes. Ara la taverna té entrada pel carrer de l'Amistat i el bar per Marià Aguiló.

Bar La Riba

C. de Pere IV, 263

Any de fundació: 1880 (?). Altres noms: Can Calixto

Fundador: Antoni Vallvey. Propietari actual: des del 19 de març del 1951, Tomás Antoranz

Curiositats: es va ampliar amb la venda oficial de loteria i travesses. El propietari recorda el pas, per davant del seu establiment, l'any 1957, del Tour de França. Actualment, amb la botiga de comestibles Pellicer, són els únics negocis que queden al conjunt de cases de Pere IV amb el passatge del Marqués de Santa Isabel.

Bar Martinet

C. de Pere IV, 320 (042)

Any Fundació: 1915 (?). Altres noms: La Fontaneta

Fundador: Martí Culillas. Propietari actual: Francesc Álvarez, nebot del fundador

Curiositats: el 1928 es va traslladar des de la finca del costat –perquè s'hi pogués bastir la casa actual (Pere IV, 316-318)– al lloc actual. Amb anterioritat al 1915, havia estat un xiringuito al costat de l'escorxador de Sant Martí, on després hi va haver l'escola Padre Manjón del carrer del Marroc. Hi havia una font popular d'on va prendre el nom de Fontaneta. El nom actual fa referència al primer propietari, que es va exiliar quan va acabar la Guerra

Carns Ponts, anys seixanta

Civil. La seva esposa, Antònia Álvarez, que era pianista del Liceu, va vendre el bar a Andreu Valldeperas, propietari del Zurich de la plaça Catalunya, i, després de diversos arrendaments, el va adquirir el pare de l'actual propietari. A part d'això, havia estat un niu d'art patrocinat per la primera mestressa, on fins i tot hi havia cantat el popular tenor del Liceu conegut com "el Musclaire". En un lloc de tanta circulació com era la carretera de Mataró, no hi podia mancar el clàssic abeurador per als cavalls.

Carnisseries

Carnisseria Carme

C. de Marià Aguiló, 71

Any de fundació: 1915 (?). Altres noms: carnisseria Espinalt, La Botiga Maca

Fundadors: família Espinalt. Propietària actual: Carme Compte, des de l'any 1964

Curiositats: en aquesta botiga hi havia treballat la soprano Maria Espinalt, filla dels amos.

Carns Pont

C. de Marià Aguiló, 93

Any de fundació: 1922. Altres noms: Ca la Lola

Fundadors: Josep Pont Mas i la seva esposa Dolors.

Propietaris actuals: Miquel Pont i Rosa Bonet i el seu fill Òscar Pont i Bonet

Curiositats: el primer telèfon el van aconseguir l'any 1958. Tenen sucursals.

Xarcuteria Recasens

Rambla del Poblenou, 102

Any de fundació: 1910 (?). Altres noms: Torrabadella

Fundadores: Dolors i Mercè Torrabadella. Propietària actual: Maria Dolors Recasens Puig

Curiositats: els actuals regents del negoci són fills de la mestressa i besnèts de Dolors Torrabadella, una de les fundadores, que, per cert, sortia en una llista dels anys quaranta com a donant per a la construcció de la parròquia de Santa Maria. El germà de la propietària és monjo de Montserrat, amb el nom de Dom Joan M. Recasens Puig.

Comestibles

Cal Jaume

C. de Pujades, 190

Any fundació: 1920 (?). Altres noms: Cal Joanet

Fundador: Joan Alsina. Propietari actual: Jaume Esterri, des de l'any 1969

Curiositats: abans venien també aus i bacallà, i encara se'n conserven les piques per tenir el bacallà en remull. Ara s'ha ampliat amb congelats.

Colmado Masjuan

C. de Marià Aguiló, 50 (abans 34)

Any fundació: 1889. Altres noms: La Martinense

Fundadors: Maria Casademunt i Jaume

La Violeta, 1934

Masjoan. Propietaris actuals: Jaume Masjuan i Pons, nét dels fundadors, i els seus fills Miquel i Mercè Masjuan i Domingo, besnéts dels fundadors

Curiositats: el negoci bàsicament és el mateix. Ara no es despatxen perfums i drogues com abans. Encara, però, de tant en tant se sent la flaire del cafè torrat, especialitat de la casa des de sempre. La botiga va portar, curiosament per a un establiment del Poblenou d'aquell temps, el nom de La Martinense, per haver posat una sucursal al Clot. El cognom de la família ha sofert deformació: l'avi és deia Masjoan amb "o", i als descendents els la van canviar per "u".

La Botigueta

C. de Pere IV, 74

Any de fundació: 1900 (?). Altres noms: Cal Ramon

Fundador: Ramon Carbonell, padrí del propietari actual, Josep Llorens
Curiositats: tot i que l'establiment va tenir una reforma parcial l'any 1996, conserva molts dels antics elements, entre ells una càmera frigorífica de l'any 1940.

La Violeta

C. de Marià Aguiló, 103

Any de fundació: 1895 (?). Sempre s'ha dit així.

Fundador: Llorenç Valls i Valls.
Propietaris: des de l'any 1921, Ramon Forn. L'actual és Ramon Forn Gómez, nét de l'anterior

Curiositats: la botiga ha tingut diverses transformacions, les dues darreres dels anys 1965 i 1985.

Ultramarins i licors La Perla

C. de Pere IV, 259

Any de fundació: 1910 (?). Altres noms: Ca la Maria

Fundadors: s'ignora. L'any 1927 van adquirir la botiga Pere i Antònia Pellicer.
Propietària actual: la seva filla Pilar

Curiositats: abans s'hi venia també bacallà en remull i pollastres i conills. La botiga en conserva alguns estris. Aquesta botiga i el bar La Riba són els dos únics comerços oberts en el tram d'habitatges que va de Pere IV al pas-satge del Marquès de Santa Isabel.

Drogueries

Drogueria Bartomeus

C. de Pere IV, 208

Any de fundació: 1925. Altres noms: Batlle

Fundador: Carles Batlle. Propietari actual: Josep Bartomeus

Curiositats: antigament havia estat una fusteria. Bartomeus era un empleat de la botiga quan l'amo era Batlle. L'establiment conserva molt bé l'estructura inicial.

La farmàcia Audet, cap als anys vint

Drogueria Rodolf

C. del Joncar, 2

Any de fundació: 1915. Altres noms: La Eléctrica de Cataluña, Lecca
 Fundador: Manuel de Orovio Ribot.
 Propietari actual: Rodolfo Perera
 Curiositats: el nom prové d'una antiga indústria de Martorell, que el 1915 es va traslladar al Poblenou per a fabricar pintures, brotxes i pinzells. Al cap de poc temps i al mateix lloc va obrir botiga per vendre aquests articles i altres de complementaris. El 1945, quan Rodolf Perera tenia 9 anys, va venir amb els seus oncles a viure al pis de sobre la botiga, i al cap d'uns quants anys hi va entrar a treballar. L'any 1980 la fàbrica es va traslladar a Rubí. Es va engrandir la botiga i va passar a ser propietat de Perera. Malgrat la futura ampliació del carrer del Joncar per donar pas al carrer de Ramon Turró, el negoci no perill, ja que la fondària del local és suficient perquè la botiga continuï oberta.

Farmàcies

Farmàcia Almirall

C. de Marià Aguiló, 125

Any de fundació: 1861. Altres noms: Mont Almirall
 Fundador: a la guia de 1888, consta com a titular Francisco Mont Almirall.
 Propietari actual: Víctor Almirall, des-

— 119 —

DEPURATIVO

Purificador de la sang, preventivo y curativo de las Fiebras Tifoideas (Gástricas) con el uso de las Píldoras, compuestas de Extractos Vegetales, preparadas por

FRANCISCO MONT

HERPES Y HUMORES

producidos por las malas curaciones en las Enfermedades secretas, tanto venéreas como sífilíticas: se curan con el uso de las PÍLDORAS ANTIHERPÉTICAS preparadas por FRANCISCO MONT

GASTRALGIAS Ó DISPEPSIAS

(DOLÓ DE COR)

Se curan tomando los polvos, preparados por FRANCISCO MONT, ya probados muchos años hace, habiendo obtenido los mejores resultados.

Farmacia de Francisco Mont, calle de San Pedro, n.º 118
 BARCELONA

Publicitat de la farmàcia Francisco Mont Almirall. Any 1888

centent directe d'un nebot, per via materna, del senyor Mont Almirall
 Curiositats: a la guia de referència hi ha un anunci a tota plana que fa propaganda d'unes píndoles depuratives de la sang, d'unes altres per als "herpes y humores" i d'unes pólvores per a les "gastralgias ó dispepsias" que, entre parèntesis, aclareix que volen dir per al "doló de cor" (*sic*).
 La finca i, en conseqüència, la botiga van tenir una gran transformació, fa uns vuitanta anys (amb data sense confirmar). La decoració és d'aquesta època i, sota el taulell per a atendre el públic, conserva una vitrina on s'exposen utensilis de la farmàcia en altres temps.
 L'adreça, tot i que és la mateixa que ara, diu San Pedro, 115. La raó és senzilla: quan Sant Martí de Provençals es va integrar a Barcelona, els carrers amb noms repetits van ser canviats. Així, San Pedro va passar a ser San Pedro del Taulat i, després, Marià Aguiló.

Farmàcia Audet

C. de Doctor Trueta, 234

Any de fundació: abans del 1897.
 Altres noms: els dels farmacèutics que l'han regit
 Fundador: desconegut. Propietari actual: des del 1952, Joan Audet
 Curiositats: el fundador, de qui ja hem dit que se n'ignora el nom, però

no els fets, era dependent del doctor Saforcada. Es van barallar i, com que aleshores no es tenien en compte les distàncies entre farmàcia i farmàcia, ni s'exigia cap mena de títol, només un lleuger examen fàcil de passar, es va instal·lar a un local proper per tal de fer-li la competència. El segon titular va ser un tal Palau, regidor de l'Ajuntament de Sant Martí. L'any 1960, es va reformar l'establiment i fou decorat per l'artista del barri Joaquim Batlle, de la família de mestres d'obres del mateix nom.

Farmàcia Ollé

C. de Pere IV, 91

Any fundació: s'ignora. Altres noms: els dels diferents propietaris
 Fundadors: no se sap amb certesa. Es recorden els noms de diferents farmacèutics: Betriu, Santacana i Codorniu.
 Propietària actual: M. Àngels Ollé Guitart
 Curiositats: l'establiment va ser totalment reformat l'any 1995. L'edifici on es troba la farmàcia, que és de l'any 1903, va sortir en una postal de l'època, on parla del barri de Cases Noves, que correspon a la barriada coneguda com el barri d'en Trullàs.

Farmàcia i ortopèdia Prats

Rambla del Poblenou, 46

Any de fundació: entre 1910 i 1920.
 Altres noms: Farmàcia Moderna
 Fundadora: Maria Gibert. Propietària actual: Montserrat Prats
 Curiositats: l'any 1928, Jeroni Prats la va adquirir. Ampliada amb l'especialitat d'ortopèdia tècnica, és portada per la tercera generació de la família. L'última reforma és del 1998.

La ferreteria Balius, cap als anys cinquanta

Farmàcia Tarré Saforcada

Rambla del Poblenou, 21

Any de fundació: anterior a 1888.

Altres noms: Saforcada

Fundador: Baldomer Saforcada Turmo. Propietari actual: Josep M. Tarré Saforcada, besnét del fundador

Curiositats: el fundador provenia de Vielha, on el seu pare ja tenia una farmàcia, i aquí va crear un xarop per a la tos, d'elevada concentració alcohòlica, que va tenir un gran èxit. A la rebotiga de la farmàcia tenia una taula de billar, on, a més de jugar-hi, s'hi feien tertúlies. L'avi de l'actual propietari, Manuel Saforcada, va obtenir un dels premis Sant Martí.

Ferreteries

Balius

C. de Pere IV, 128-130

Any de fundació: 1870. Altres noms: Gran Botiga d'Olis Fins d'Oliva i Sabons

Fundador: Ramon Balius Clusellas. Propietari actual: Andreu Balius Graupera, nét de l'anterior

Curiositats: fins al 1909 va ser una fàbrica d'olis i sabons al carrer de Pere IV, 108. Després de patir un incendi

va passar a la venda al detall d'olis i sabons al xamfrà de Pere IV, amb Ciutat de Granada, botiga que encara és oberta i que forma part del conjunt d'espais de venda de l'establiment. Posteriorment s'inicià en el ram de la ferreteria, que cada cop ha engrandit més. El 1965 van obrir els locals actuals, de cinc pisos d'alçada, amb 48 empleats i 100.000 productes catalogats. Des del 1979 tenen una sucursal a Badalona.

Coral

C. de Pere IV, 194

Any de fundació: 1860. Altres noms: ferreteria Coral

Fundador: Salvador Coral Calvet. Propietari actual: Enric Coral Vilacera, besnét del fundador

Curiositats: Salvador Coral era mutilat d'un braç i de la mà de l'altre. Per aquesta disminució es va haver de dedicar a l'ensenyament. Com que els mestres no cobraven gaire –hi ha un refrany que diu “passar més gana que un mestre d'escola”–, la seva dona, per ajudar l'economia familiar, el 1855 va obrir un petit negoci de merceria al carrer de Marià Aguiló, on va començar a vendre algunes petites eines de ferreteria. La demanda va anar creixent, i això va impulsar a ampliar el negoci obrint ferreteria l'any 1860. En la ja referida guia de Sant Martí de Provençals de l'any 1888, consta amb botiga al Camí Antic de València, 8. Després, el negoci va passar al xamfrà d'aquest mateix carrer amb la Rambla, i finalment, l'any 1940, amb edifici propi, al lloc actual.² Hi tenien una sorollosa sirena que tocava a l'hora de plegar, a l'1 del migdia i a les 7 de la tarda, al revés d'altres indrets, que ho feien a l'hora de començar a treballar.

ENRIC CORAL

Passeig Triomf, 84 i 86

Magatzems:
CAMÍ ANTIC DE VALENCIA, 8, 10, 12
PALLARS, 225, 227, 231

Ferreteria
Suministres per a indústries
Drogueria - Material elèctric

Brillalon
líquid especial per a restaurar mobles: s'aplica fàcilment amb un drap de llana, sols val 1'50 ptes l'ampolla i els mobles queden brillants com nous.

Insecticides
depositori de les acreditades marques ZOFAL I FLIT

Antimoth
Aparell espiral metàl·lic contenint boles de nafollina, únic mitjà per a combatre eficaçment les anes.

*El forn Casanovas.
Al carrer, als anys
cinquanta.
Una dècada més tard,
al balcó*

A més de la seva faceta comercial, Salvador Coral va ser regidor, primer, i alcalde, després, de Sant Martí de Provençals. Per celebrar el centenari de l'empresa, el 23 de maig de 1960 van anar a Montserrat a oferir una llàntia a la Moreneta i fer un banquet amb els treballadors. A tots se'ls va regalar un llibre personalitzat amb el nom de cada ú, editat per a l'ocasió. El text més destacat estava redactat en català.³

Ferreteria Bonet

C. de Pere IV, 102

Any de fundació: 1914. Altres noms: llauneria Bonet

Fundador: Josep Bonet Rodon. Propietaris actuals: una societat limitada, amb participació de dos descendents directes del fundador

Curiositats: al principi, a la botiga inicial del mateix carrer, número 126, venien una mica de tot. Popularment se la coneixia com el Petit Siglo, en referència a El Siglo de Barcelona. Després, ja com a ferreteria, va tenir diversos noms: Bonet y Serra, Bonet y Soler i, finalment, el 1922, Bonet, Balius y Cia. Quan aquesta societat es va dissoldre, la ferreteria va passar a dir-se només Bonet.

Forns de pa i pastisseries

Forn Cal Mingo

C. de Marià Aguiló, 51

Any de fundació: 1880 (?). Altres noms: Cal Pauet

Fundadors: Josep Miralles. Propietària actual: Àngela Castells

Curiositats: el primer propietari era molt popular, entre altres coses perquè per Nadal feia un gran pessebre. Pau Castells, que era el forner de la Cooperativa La Artesana, va comprar el negoci l'any 1924, i el nom de Cal Pauet era per ell. El nom de Mingo ve de Domingo Gómez, gendre seu i marit d'Àngela Castells, la mestressa actual. Tenen sucursals al número 88 del mateix carrer i a Lope de Vega, 94.

Forn Casanovas

C. de Castanys, 7

Any de fundació: 1920. Altres noms: Cal Valentí

Fundador: Valentí Casanova. Propietaris actuals: Engràcia Casanovas, filla dels anteriors, el seu marit i la seva filla
Curiositats: els fundadors, Valentí Casanovas i Maria Delgado, es van casar el 19 de setembre de 1920 i cinc dies més tard, el dia de la Mare de Déu de la Mercè, van obrir el forn.

Forn Farré

C. de Pere IV, 416

Any de fundació: 1920 (?). Altres noms: es desconeixen

Fundadors: ningú no en dona raó. Propietaris actuals: des del 1972, Antoni Farré

Sastreria
La Africana

L'última reforma de la botiga és de l'agost del 1999.

Sastreries i Confecció

La Africana

C. de Pere IV, 193

Any fundació: 1917 Fundadors: Mir Vives. Propietaris actuals: la família Poblet

Curiositats: el nom prové dels primers propietaris, amb interessos amb negocis de roba a Melilla. En canvi, la gent creu que el nom és per la finca on està el negoci, coneguda com el Gurugú,⁴ que fa referència a la muntanya on va haver una batalla durant la guerra del Marroc. L'any 1919, el senyor Antoni Poblet, pare dels actuals administradors, Manuel i Jordi, la va adquirir, en conservà el nom i va ampliar la botiga. També hi tenien la casa. Després es va deixar la sastreria a mida, i ara són especialistes en roba i uniformes de treball.

Boutique Juanita

C. de Pons i Subirà, 3

Any de fundació: 1920. Altres noms: Modas Gimeno

Fundadora: Manuela Gimeno.

Propietària actual: Juanita Espías Gimeno, la seva filla

Curiositats: el matrimoni Espías-Gimeno vivia a França, però a causa de la Primera Guerra Mundial van decidir tornar a casa. La senyora Gimeno va posar una petita parada ambulant de roba femenina al davant mateix de l'entrada de la fàbrica del Cànem. Només hi anava els dissabtes, que era quan les obreres cobraven el

Curiositats: molts anys abans de la construcció de la finca que, segons diu l'administrador, és del 1931, ja existia el forn.

Forn La Fleca d'en Manel

C. de Marià Aguiló, 106

Any de fundació: entre 1900 i 1910. Altres noms: Forn del Mariano, La Pala Fundadors: Isidre Grau i Isidre Gómez Manlleu. Propietari actual: des del 1998, Manuel Donaire Martínez Curiositats: Isidre Gómez era germà de Domingo Gómez, que va donar nom al forn de Cal Mingo, i de la mare de l'actual titular de La Violeta.

Pastisseria Ticó

C. de Castanys, 11

Any de fundació: 1898 (?). Altres noms: pastisseria Barea

Fundadors: família Barea. Propietari actual: Lluís Ticó

Curiositats: havia estat també una fàbrica de galetes i xocolata. L'última reforma és de l'any 1950. Els anteriors propietaris eren els pares del pintor Gonçal Sobré Barea. Al costat, al número 13, hi havia hagut un forn pastisseria, que en els seus inicis havien obert els pares del pintor Ramon Calsina, que hi va treballar i sovint li va servir de font d'inspiració.

Sabateries

Calçats Eladia

C. del Taulat, 61

Any de fundació: entre 1900 i 1910.

Altres noms: espartenyeria Figueras

Fundador: Antoni Figueras. Propietaris actuals: Antoni Querol i Eladia Guillamón

Curiositats: els primers anys, el propietari era només un espartenyer que trenava les espartenyas a la vista del públic. L'any 1927 van comprar la botiga els actuals propietaris, la van posar a nom de la mestressa i van ampliar la gamma a calçat còmode i senzill. Actualment està en liquidació.

Calçats Villarroya

Rambla del Poblenou, 45 (abans 25)

Any fundació: 1870. Sempre s'ha dit així.

Fundador: Francesc Villarroya Pinós. Propietari actual: Roderic Pallàs Iborra, besnét del fundador

Curiositats: com que el fundador només tenia dues filles, s'ha perdut el cognom d'origen, però es conserva comercialment. Els primers temps era també fàbrica i feia sabates a mida. Tenen sabates fetes pel seu besavi que estan exposades al Museu del Calçat de la plaça de Sant Felip Neri.

Juanita, botiga al carrer de Pons i Subirà, anys setanta

Tintoreria Barcelonesa, 1982

seu sou. D'allí va passar a una parada al mercat, i d'allà a la botiga actual, que va ser reformada el 1975.

Confecció Xavier Sales

C. de Castanys, 21

Any de fundació: 1922. Altres noms: Confecció Sales

Fundadors: Ramon Sales. Propietari actual: Xavier Sales, nét del fundador
Curiositats: han mantingut sempre el mateix negoci de confecció per home i dona, amb diverses reformes del local, les darreres els anys 1972 i 1990.

Tintoreries

Tintoreria Barcelonesa

C. de Pujades, 186

Any de fundació: 1920. Sempre s'ha dit així.

Fundadora: Teresa Escuté Rosell. Propietari actual: Esteve Foguet Creixell, nét de la fundadora

Curiositats: a l'època que, quan moria algú, la família es vestia de negre en senyal de dol, tenien un servei ràpid de tintar la roba d'aquest color. Van obrir una sucursal a la Rambla, amb el nom de Barcelonesa Pells.

Tintoreria A. Sastre

Rambla del Poblenou, 71 (abans 51)

Any fundació: 1921. Sempre s'ha dit així. Fundador: Amali Sastre. Propietaris actuals: Josep i Rosa Sastre Mateu, fills del fundador

Curiositats: Amali Sastre va anar a Marsella a aprendre l'ofici. En principi tenien el taller i la botiga a la Rambla, 78. El 1930, aquest local va quedar només

com a taller i es va obrir la botiga actual, on a més d'atendre al públic vivia la família. Després van passar als pisos superiors i es van unificar el taller i el despatx. La reforma és de l'any 1955. Tenen una sucursal al carrer d'Avinyó, 20. Com La Africana, conserven una curiosa varietat de transparències de vidre per anunciar-se als cinemes del barri.

Diversos

Estanc de la Rambla

Rambla del Poblenou, 51 (abans 31)

Any de fundació: 1910 (?). Sempre s'ha dit així.

Fundadors: Manuel Elías i Josefa Elices. Propietaris actuals: Antònia Remon Hernández, neboda dels fundadors

Curiositats: tenen un dietari de compres i anotacions de la botiga de l'any 1923, amb posteriors anotacions d'altres anys.

Ca l'Agustí

C. de Pere IV, 429-431

Any de fundació: 1901. Sempre s'ha dit així.

Fundadors: Agustí Cruselles i Rosa Casadevall. Propietaris actuals: Josep Marrugat Cruselles i Pere Marrugat Forga, nét i besnét dels fundadors

Curiositats: el primer local d'aquest centre de jardineria estava al mateix carrer, número 328. La finca actual està edificada seguint el pla Cerdà, tenint en compte una més que hipotètica obertura dels carrers d'Agricultura i Bolívia.

Instal·lacions Ubach

C. de Marià Aguiló, 38

Any de fundació: 1898. Altres noms: Hojalateria Manuel Ubach (1898-1930), Francisco Ubach (1931-1943), Vda. e Hijo de Francisco Ubach (1944-1958), Fontaneria y Electricidad Ubach (1959-1988)

Fundador: Manuel Ubach Barios. Propietaris actuals: des del 1988, és una societat anònima, de la qual forma part el besnét del fundador Francesc Ubach Martínez

Curiositats: tot i no haver-se mudat mai de lloc, l'empresa ha tingut diverses adreces: Sant Pere, 14, Sant Pere del Taulat, 14, Marià Aguiló, 20, Marià Aguiló, 36, i Marià Aguiló 38. Quan

"CA L'AGUSTI"
Fundat 1901

VERDFLOR, S.L.
CENTRE JARDINERIA - GARDEN CENTER

Pere IV, 429-431 - 08020 BARCELONA
Planteta: Tel. 93 307 31 39
Centre Jardineria: Tel. 93 269 07 57

PLANTES D'INTERIOR I EXTERIOR
ORNAMENTALS - ARBRES FRUITERS
BONSAIS - CACTUS
PLANTES ARTIFICIALS - ADOBS,
INSECTICIDES I TERRES ADOBADES

TESTOS - JARDINERES
HIDRO JARDINERES - EINES
TOT PER INTERIORS, DESPATXOS,
BALCONS, TERRASSES I JARDINS

ESPECIALITAT EN PLANTACIONS (PLANTELS D'HORTALISSES) LLAVORS, ADOBS, EINES
INFORMACIÓ TEMPORADES DE SEMBRA
ZONA D'ESBARJO I APARCAMENT

HORARI: Dilluns tancat.
Dimarts a Dissabte de 9 a 2 i de 4 a 8.
Diumenges de 9 1/2 a 2 1/2.

Propaganda de Ca l'Agustí

El Tío Che i la farmàcia Prats, als anys seixanta

l'empresa va fer cent anys, van editar un llibre, recopilat pel nét del fundador, Antoni Ubach Olmos, que recollia tot tipus d'anècdotes, dades i documents, entre ells una fotocòpia d'una pàgina d'un *Anuari industrial de Catalunya*, de l'any 1899, on ja figuren.

Llibreria El 5

Rambla del Poblenou, 19 (abans 5)

Any de fundació: entre 1910 i 1920. Sempre s'ha dit així.

Fundador: se n'ignora el nom. Propietària actual: Edina dos Reis
Curiositats: el nom de l'establiment li ve del número 5 del passeig del Triomf, que era el número i el nom de carrer que tenia la mateixa finca d'ara. Encara que, tal com queda dit, no es recorda del nom de l'amo, sí que és recordat el del dependent del negoci, Rafel, que era una institució al barri. Sabia totes les xafardereries del barri i hom deia que, les que no sabia, se les inventava. L'establiment era, a més de llibreria i papereria (de llibres més aviat pocs), una botiga de plats i olles i objectes de regal. Totes les portes i les finestres estaven pintades de blau i amb un enorme cinc blanc al mig,⁵ que quedava del tot visible quan l'es-

tabliment tancava. Si el senyor Rafel era la nota una mica còmica, la botiga també tingué la nota dramàtica: cap al 1949 va comprar el negoci Rosa Cartoixà, filla de la serralleria Cartoixà, del carrer del Taulat. Ella i el seu promès, uns quants dies abans de la festa de Sant Joan de l'any 1950, van anar a un magatzem del carrer de Flassaders per a proveir-se de pirotècnia per a la revetlla. Quan eren a dins, es produí un incendi i els dos joves van morir. El seu enterrament va ser una manifestació de dol de les més sentides del barri. Va seguir el negoci la seva mare, una senyora dolça i amable com poques.

Muebles Colás

C. de Marià Aguiló, tocant a Joncar

Any de fundació: 1920 (?). Altres noms: Fusteria Porta

Fundador: Sebastià Porta. Propietari actual: Basilio Colás

Curiositats: inicialment era un petit establiment de mobles de fusta blanca. El 1932, Basilio Colás, pare de l'actual propietari, va comprar el negoci, l'amplià i hi donà entrada a mercaderia de més categoria. Posteriorment, va tenir una segona ampliació.

Orxateria El Tío Ché

Rambla del Poblenou, 44-46

Any de fundació: 1912 (?). Sempre s'ha dit així.

Fundadors: Joan Iborra Llorens. Propietaris actuals: Alfonso Iborra Pérez i Alfonso Iborra Cano, fill i nét de l'anterior

Curiositats: el signe d'interrogació després del 1912 no és per no tenir la certesa de quan es va obrir la botiga, sinó que no sabíem si havíem d'incloure l'orxateria en aquesta relació, ja que el 1912 va obrir, sí, però, a la Barceloneta! La família Iborra va venir de La Lucia (Alacant) per embarcar-se i emigrar cap a l'Argentina, però la sortida del vaixell es va demorar i, per guanyar-se mentrestant la vida, van fer el que sabien fer del poble: vendre orxates i gelats. Ja no hi va haver necessitat de passar l'Atlàntic. El 1933, sí que es van traslladar al barri, al carrer de Wad-ras, 232 (ara Doctor Trueta). Allí, durant la guerra del 36, quan bombardejaven el

Tarjeta de propaganda.
Anys seixanta

barri, una bomba va ensorrar la finca i va causar víctimes mortals. Aleshores es van traslladar al punt de la Rambla on s'han fet tan populars. El 1973 van ampliar el negoci amb el local del que havia estat la Sastreteria Mora, per dedicar-lo a servir entrepans i cafeteria.

Pesca Salada Sendra

C. de Marià Aguiló, 91 (abans 79)

Any de fundació: entre 1905 i 1915 ?
 Altres noms: Cal Bacallaner
 Fundador: Damià Margarit. Propietari actual: Josep Sendra Companyó
 Curiositats: el pare de l'actual propietari va comprar l'establiment el 31 de març del 1922. És el segon cas que en sabem la data exacta. Durant el temps que Telefònica donava poques línies de telèfons, la compartien amb el matalasser del costat. La botiga va ser reformada el 1955.

Serralleria Farreny

Any fundació: 1922. Sempre s'ha dit així.

Fundador: Miquel Farreny.

Propietari actual: Francesc Farreny, nét del fundador

Curiositats: Farreny té com a apunt d'orgull que la seva mare va ser l'organitzadora, l'any 1940, del guarniment de part del carrer durant la Festa Major. Va ser l'únic a tot el barri. Només van pagar les botigues i els hi va sortir pel molt mòdic preu de 25 pessetes per cap!

Posem el punt final d'aquesta primera part, i donem les més sinceres gràcies a tots els que han col·laborat en la recerca de dades per configurar aquesta relació.

NICASI CAMPS I PINÓS

L'alcalde Clos visita la bacallaneria Sendra, el dia de la inauguració del carrer de Marià Aguiló com a zona per als vianants, 13 de febrer de 1999

NOTES

1. Editada l'any 1888, l'autor era Josep Suñol Gros.
2. En aquest indret i seguint la irregular alineació del primitiu carrer del Triunfo, que encara existeix, hi havia un bar de planta baixa, que feia xamfrà amb el carrer de Pere IV, i hi quedava un ampli espai, on hi havia un quiosc de diaris regentat per un matrimoni ja gran, els senyors Pujol, veïns del redactor d'aquestes línies. Van tenir la mala sort que es desboqués un carro i un cavall, que els va ensorrar el quiosc. En construir-se l'edifici de Can Coral, es van trobar sense espai, i van acabar els seus dies venent els diaris pels carrers.
3. Amb aquest mateix nom de Gurugú es va crear un modest club de futbol que tenia la seva seu al bar del costat de La Africana.
4. D'aquesta imatge del 5, tenim un dibuix que el ninotaire Manel Puyal va fer per il·lustrar el reportatge "Petita història de la Rambla", que la revista *4 Cantons* va publicar en el seu número 104, del mes de juny del 1974. Aleshores feia molts anys que ja no existien els famosos 5, però el dibuixant els recorda amb gran precisió.

Nota important

Ja tenim anotats i amb la fitxa mig oberta altres establiments, però possiblement no els tenim tots. Preguem als nostres lectors que, si sabeu d'alguna botiga anterior a l'any 1925, ens ho comuniquem per incloure-la a la segona part d'aquest reportatge. Podeu fer-ho anant al nostre local de Can Felipa (C. de Pallars, 277, 2a planta) o trucant per telèfon (93 266 44 41), els dimarts de 18.00 h a 20.00 h. Excepcionalment, també podeu telefonar al mòbil 630 40 54 91. Moltes gràcies